

Styrelsen för Centrumskolan i Helsingborg AB
Fredriksdals friluftsmuseum
252 69 Helsingborg

2004-11-23
1 (2)
Dnr 54-2003:3209

Uppföljning av utbildningsinspektion i den fristående skolan Centrumskolan, dnr 54-2003:3209

Bakgrund

Skolverket har i beslut med anledning av utbildningsinspektion i Centrumskolan funnit att skolan inte lever upp till författningarnas krav enligt följande:

- Rektor har inte tillsett att åtgärdsprogram utarbetas för samtliga elever i behov av särskilda stödåtgärder.
- Kvalitetsredovisningen saknar åtgärder för förbättring.

Centrumskolan har den 9 november 2004 redovisat vidtagna åtgärder för att avhjälpa ovanstående brister.

Redovisning

Redan veckorna efter utbildningsinspektionen skärptes rutinerna för upprättandet av åtgärdsprogram. Rektorn har tillsett att ett stödmaterial utarbetats att användas av personalen för att åtgärdsprogram skall upprättas i enlighet med förordningen för fristående skolor.

Skolan kommer från och med nästa kvalitetsredovisning ändra rapportstrukturen så den helt uppfyller förordningen om kvalitetsredovisning i skolan, vilket innebär att det tydligare skall framgå vilka nationella mål som kvalitetsgranskas samt vilka åtgärder skolan tänker vidta för att öka måluppfyllelsen.

Bedömning

Skolverket bedömer att Centrumskolan, genom vidtagna åtgärder, numera uppfyller författningarnas krav och därmed uppfyller kraven för godkännande.

Skolverket vill påminna om att skolan även skall redovisa förbättringsområden, som tagits upp i beslutet, senast oktober månad 2006.

Skolverket

Beslut

2 (2)
Dnr 54-2003:3209

På Skolverkets vägnar

Björn Persson
Enhetschef

Per Ingvar de la Motte
undervisningsråd

Kopia till
Helsingborgs kommun
Enligt fastställd sändlista

Styrelsen för Centrumskolan i Helsingborg AB
Fredriksdals friluftsmuseum
252 69 HELSINGBORG

2004-10-08
1 (2)
Dnr 54-2003:3209

Genomförd utbildningsinspektion av den fristående Centrumskolan i Helsingborg

Skolverket har genomfört inspektion vid Centrumskolan i Helsingborgs kommun. Inspektionen aviserades i brev den 18 december 2003 och besök gjordes i verksamheten den 12 maj 2004. Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av dem som svarat för utredningen.

Inspektionen skall ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner. I övrigt framförs i rapporten påpekanden och rekommendationer vad gäller kvaliteten i verksamheten. Huvudmannen förväntas förbättra kvaliteten inom dessa områden i ett fortsatt kvalitetsarbete. Utbildningsinspektionen fokuserar på sju områden vilka granskas ut olika aspekter. Utredningen syftar således inte till att skapa en heltäckande bild av alla pågående verksamheter vid den aktuella tidpunkten.

Skolverkets beslut med anledning av inspektionen

Skolverket finner efter genomförd inspektion skäl att rikta kritik mot den fristående Centrumskolan, då det finns brister i verksamheten där författningarnas krav inte uppfylls. Bristen inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Rektor har inte tillsett att åtgärdsprogram utarbetas för samtliga elever i behov av särskilda stödåtgärder (1 a kap. 5 a § förordning om fristående skolor).
- Kvalitetsredovisningen saknar åtgärder för förbättring (1–3 §§ förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).

Skolverket ger därför huvudmannen för centrumskolan möjlighet att senast den 15 januari 2005 redovisa vidtagna åtgärder för att avhjälpa ovanstående brist.

Uppföljning

I övrigt framförs i rapporten påpekanden och rekommendationer vad gäller kvaliteten i verksamheten. Huvudmannen förväntas förbättra kvaliteten inom dessa områden i ett fortsatt kvalitetsarbete. Skolverket avser att följa upp kvalitetsförbättringarna inom cirka två år.

På Skolverkets vägnar

Leif Davidsson
Överdirektör

Per Ingvar de la Motte
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också deltagit enhetschefen Björn Persson

Kopia till:

Helsingborgs kommun och övriga enligt fastställd sändlista.

Utbildningsinspektion i Centrumskolan

UTBILDNINGSINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till utbildning och omsorg
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, läromedel och utrustning, likvärdiga möjligheter vid funktionsnedsättning, stödinsatser, arbetet med övergripande hälsomål i läroplanerna, bedömning av lärandet och betygssättningen. En helhetsbedömning och motiveringar till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån de nationella författningarna. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolan/rektorsområdet

Centrumskolan	Antal barn/elever
Grundskola	58
Skolbarnsomsorg	28
Förskoleklass	10

Centrumskolan inryms i Helsingborgs gamla prästgård, en byggnad med 1700-talsanor som flyttats till Fredriksdals friluftsmuseum. Skolan är placerad i gränslandet mellan grönskande parkområde och museibygnader.

Skolgården utgörs av en innergård och en del av parkområdet. Skolan har rika möjligheter att nyttja omgivningarna exempelvis Kulturmagasinet, som ligger i direkt anslutning till skolan.

Skolans profil är arbete med ämnesövergripande teman där stort utrymme ges åt kulturens olika uttrycksformer.

Centrumskolan startade sin verksamhet höstterminen 1993. Rektorn är ensam styrelseledamot i aktiebolaget. På skolan undervisas barn 6-12 år. Flertalet av eleverna kommer från Helsingborgs kommun.

Skolan har tillstånd att bedriva verksamhet för årskurserna 1-6. Skolan saknade vid inspektionstillfället formellt tillstånd från Skolverket att bedriva förskoleklass. Skolan hade, enligt uppgift från rektor och Helsingborgs kommun, före den 1 juli 1999 tillstånd av kommunen att bedriva verksamhet som motsvarar förskoleklass. Efter påpekande från inspektörerna har Centrumskolan vid tid för inspektionen från Skolverket erhållit formellt beslut (2004-07-05, dnr 2004:1739) om tillstånd att även ha förskoleklass.

Genomförandet av inspektionen i Centrumskolan

Skolverket sände den 18 december 2003 skriftlig information till skolans huvudman om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Centrumskolan har bestått av undervisningsråden Per Ingvar de la Motte och Ebba Svartz. Besök i Centrumskolan genomfördes den 12 maj 2004.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna. Skolverket följer därefter upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

Underlag

Rapportens underlag består av dels dokument från huvudmannen och Centrumskolan, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem, på rapporter

från Skolverkets tillsyn och på andra uppgifter som skolan lämnat till Skolverket eller finns publicerade på Internet etc.

I Centrumskolan genomfördes formella intervjuer med rektorn, representanter ur personalgruppen, elever och föräldrar. Inspektörsteamet fick också tillfälle att besöka ett antal lektioner.

Övrig information av betydelse för inspektionen har varit den attitydundersökning som Helsingborgs kommun nyligen genomfört, Kvalitetsmätning 2003. Tillsynen av utbildningen vid Centrumskolan vårterminen 2000, dnr 2000:391, som konstaterade att Centrumskolan uppfyllde villkoren för fortsatt godkännande och rätt till bidrag från elevernas hemkommuner, har också ingått som en del i inspektionen.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna för det offentliga skolväsendet framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och lust att lära. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön. Fristående skolor skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för det offentliga skolväsendet.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden i överensstämmelse med dessa.

I Centrumskolan visar eleverna i intervjuer och vid observationer att de är medvetna om vilka regler som gäller på skolan. De nämner den "gyllene regeln" när de skall beskriva hur man skall vara mot varandra. Stämningen på skolan upplevs av inspektörerna som lugn och trivsamt och samtalsklimatet kännetecknas av respekt. Inspektörerna uppfattar att eleverna är duktiga på att diskutera och argumentera men möter samtidigt några elever som har svårt att lyssna på varandra och visa tolerans i samtalet.

Klotter förekommer inte och enligt personalen tar eleverna ansvar för sin miljö. De klarar på ett bra sätt av ansvarsuppgifter och förstör inte materiel eller lokaler.

Eleverna uttrycker i intervjuer att "om man ser någon elev som är utanför pratar man med dem och frågar om de vill vara med". Eleverna känner sig trygga på skolan. Det förekommer ibland mindre bråk eller "tjafs" men enligt elever och föräldrar finns inte mobbning. Eleverna känner till skolans mobbningsplan men känner inte till något tillfälle då den använts.

Lärarna menar att eleverna på ett utmärkt sätt klarar av betings- och veckoplaneringar. Inspektörerna bedömer att eleverna i takt med stigande ålder har god förmåga att ta ansvar för sitt skolarbete. De har ett gott självförtroende och visar god studiemotivation. Eleverna anger att de kan påverka både undervisning och den fysiska miljön. Eleverna har genom klassråden exempelvis kunnat

påverka skolgårdens utformning, inköp av utrustning och aktiviteter i samband med exkursioner.

Sammanfattningsvis gör inspektörerna bedömningen att Centrumskolan erbjuder sina elever en trygg och positiv miljö. Eleverna har kunskaper om värden och förhållningssätt i linje med vad som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet. Eleverna har möjlighet att i takt med stigande ålder vara med att ta ansvar för sitt skolarbete och visar lust att lära

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Målen för lärandet anges, för det offentliga skolväsendet, i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Utbildningen i fristående skolor skall ge kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Flertalet av eleverna på Centrumskolan kommer från studiemotiverade hem, vilket enligt lärarna har betydelse för skolans resultat. Eleverna är positiva och kunskapsinriktade. Lärarna följer elevernas kunskapsutveckling bland annat genom observationer och diagnostiska prov. Små grupper underlättar daglig kontakt mellan lärare och elev och medför en säkrare kunskapsbedömning av eleverna.

På de nationella ämnesproven för årskurs 5 har eleverna mycket goda resultat. I svenska och engelska har alla eleverna under en treårsperiod varit godkända och i matematik är resultatet nästan på samma nivå.

Eleverna känner till målen för klassens arbete och kan göra självvärderingar där de får ange om de anser att de har tillräckliga kunskaper inom ett kunskapsområde eller om de känner sig osäkra och behöver ytterligare hjälp för att behärska området.

Inspektörerna såg flera exempel på att eleverna hade god förmåga att arbeta självständigt och i olika gruppkonstellationer.

Elever som gått vidare till årskurs 7-9 bedöms av lärare och föräldrar ha fått en god grund på Centrumskolan och har förmåga att på ett bra sätt tillgodogöra sig undervisningen på den nya skolan. I Kvalitetsmätning 2003 anger 100 procent av föräldrarna att eleverna fått nödvändiga kunskaper i skolan.

Sammanfattningsvis gör inspektörerna bedömningen att elevernas kunskaper i engelska, matematik och svenska är goda och att utbildningen även i övrigt ger kunskaper som till art och nivå svarar mot de kunskaper och färdigheter som grundskolan skall förmedla.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet med att forma en god miljö för utveckling och lärande.

Fristående skolor skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö, för att förebygga kränkningar och för att ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

I Centrumskolan arbetar personalen aktivt med värdegrundsfrågor. Inspektörsteamet bedömer att lärarna har ett gemensamt förhållningssätt. ”Alla barn är allas” och att alla elever skall bli sedda är uttalade mål, vars genomförbarhet underlättas eftersom skolan är liten. Personalen pratar mycket med eleverna om normer och värden. En av lärarna, ibland med hjälp av en dramapedagog, arbetar i grupperna med drama, rollspel och värderingsövningar.

Samverkan med elever och föräldrar är väl utvecklad på skolan. Eleverna deltar i utformandet av skolans trivselregler och är med och beslutar om exempelvis möblering av klassrummet. I trivselreglerna ingår bland annat att vårda språket, att visa respekt för varandra och att skapa en god miljö i samband med måltider. Klassråd är schemalagt och förekommer i alla grupper varje vecka. Förutom fysiska och praktiska frågor deltar eleverna i takt med stigande ålder, om än i begränsad omfattning, i beslut som berör undervisningen och då främst det tematiska arbetet. I det dagliga arbetet har eleverna relativt stora möjligheter att styra sitt arbete avseende val av arbetsuppgift och tidpunkt för genomförande. På fredagar möts hela skolan i en storsamling med bland annat kulturinslag och vid behov kan frågor diskuteras som rör normer och värden.

Föräldraföreningen, som sammanträder två till tre gånger per termin, är öppen för alla föräldrar och även personal deltar på dess möten. Föräldrarna görs delaktiga i skolans temaarbeten. Föräldrar informeras inför varje nytt läsår om skolans elevvårdande arbete och skolans arbete mot mobbning. På föräldramötena ingår alltid diskussioner kring normer och värden och om aktuella pedagogiska avsnitt som eleverna skall arbeta med i skolan. Veckobrev skickas via mail till elevernas familjer. Klasslärare och föräldrar har en kontinuerlig dialog med hjälp av ”loggboken”.

Föräldrarna anser att rektor är mycket lyhörd för föräldrarnas åsikter och de anser att de har möjlighet att genomdriva saker och påverka beslut. Inspektörerna bedömer att personalen lägger stor vikt vid att engagera föräldrar i skolarbetets alla delar samt att få alla föräldrar att känna delaktighet. Ett exempel är framtagandet av skolans plan mot kränkande behandling som skedde tillsammans med föräldrarna. Ett annat är projektet hälsofrämjande skola, som initierats av föräldrar. Skolavslutningen förläggs på kvällstid för att alla föräldrar skall ha möjlighet att delta. Föräldrarna har emellertid inte medverkat i framtagandet av skolans arbetsplan.

Enligt alla intervjuade grupper kan konflikter förekomma men mobbning finns inte. Föräldrarna understryker personalens kompetens att förebygga kränkningar och att agera då konflikter uppstår.

Inspektörsteamet har granskat skolans mobbningsplan, som skolan för övrigt beslutat skall byta namn till Plan mot kränkande behandling. Planen ingår som en del i "Elevvård på Centrumskolan" och beskriver ingående hur personalen skall arbeta förebyggande och hur verksamheten skall gestaltas för att minimera riskerna för uppkomst av mobbning och kränkningar. Om mobbning skulle uppstå finns i planen en beskrivning över "akuta åtgärder", som på ett detaljerat sätt anger hur personalen skall agera.

På skolan finns skolsköterska och skolläkare, som gör regelbundna hälsoundersökningar av eleverna enligt samma plan som Helsingborgs kommun. Skolsköterskan har kurativa arbetsuppgifter i elevvårdsarbetet och ingår i gruppen som skall komma till rätta med eventuell mobbning samt deltar i skolans friskvårdsarbete. Elev och föräldrar känner till hur skolhälsovården är organiserad och kan när som helst ta kontakt med skolsköterska och skolläkare.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans arbete med normer och värden ger mycket goda förutsättningar för att utbildningen skall svara mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildningen inom det offentliga skolväsendet. Skolan är på god väg i arbetet att stärka elevernas inflytande på undervisningens innehåll och arbetsformer.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet med lärandet är skolans huvudprocess för att utveckla kunskaper och färdigheter. Verksamheten skall utformas i överensstämmelse med demokratiska värderingar. Arbetet för att nå målen skall utformas av eleverna och personalen i samverkan. Samverkan skall också ske med hemmen. Allsidighet och saklighet är väsentliga vid utformningen av undervisningen. Skollagen slår också fast att hänsyn skall tas till elever i behov av särskilt stöd.

Utbildningen i fristående skolor skall ge kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla.

Granskningen inriktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till de lärandes olika behov. Innehåll och organisering av studierna liksom arbetsformerna och kontakterna med hem, samhälle och arbetsliv är andra områden som uppmärksammas.

Undervisningen på Centrumskolan ansluter sig till läroplan för det obligatoriska skolväsendet. Timplanen för det obligatoriska skolväsendet ligger till grund för fördelningen av tid för skolans ämnen.

Eleverna i Centrumskolan är indelade i tre åldersblandade klasser, F-1, 2-3 och 4-6. Varje grupp, cirka 20 elever, har eget klassrum och en pedagog med huvudansvar för gruppen. Varje åldersgrupp omfattar cirka 10 elever. Skolan har som mål att alla elever skall känna arbetsglädje, få utvecklas utifrån sin egen nivå och bli självständiga.

Den tematiska undervisningen utgör en viktig del i skolans arbete och förekommer varje dag. Den äldsta gruppen arbetar, inom temats ram, specifikt med

naturorienterande och samhällsorienterande ämnen ("NO-samling" och "SO-samling") vid ett tillfälle varje vecka. Praktiskt - estetiska ämnen är i huvudsak förlagda till eftermiddagen.

Eleverna har möjlighet att påverka och vara delaktiga i undervisningen genom att de formulerar sina egna mål för arbetet. Lärarna intervjuar eleverna och anpassar med hjälp av dessa intervjuer kommande undervisning. Innehållet i temat kan vara ett diskussionsämne på klassrådet och inom temats ram har eleverna möjlighet att arbeta med egna fördjupningar (se även avsnitt 3).

Pedagogerna följer elevernas kunskapsutveckling genom den nära kontakten med eleverna. Genom intervjuer och självvärdering jämför eleven och läraren måluppnåendet. Portfolio och individuella utvecklingsplaner används på skolan men utvecklas ständigt för att fungera på ett bra sätt. Diagnoser är redskap för att fånga undervisningens kvalitet. Däremot används andra prov i begränsad omfattning och lärarna anser att exempelvis observationer av elever, när de arbetar och löser problem eller argumenterar kring ämnesområden, är bättre verktyg för att bedöma kunskaper. Skolan följer sina "gamla" elever genom att få återkoppling från skolorna som eleverna gått vidare till. Skolledningen har för avsikt att följa betygsutvecklingen på skolans första kull elever, som går ut gymnasiet under nuvarande termin. Personalen anger vidare att man inte valt modellen med stegblad, som används på ett flertal skolor i Helsingborgs kommun, eftersom man anser att stegen inte i alla delar överensstämmer med de nationella målen samt att metoden skapar en för stark styrning, som begränsar elevernas möjlighet till ett reellt inflytande.

Ett grundschema tillsammans med välplanerade temaarbeten skall enligt personalen tillförsäkra att eleverna får den garanterade undervisningstiden. Skolledningen har kalibrerat timplanen gentemot årskurs 7-9 i en närliggande avnämarskola.

Intervjuade lever och föräldrar är kritiska till skolans musikundervisning och bildundervisning både vad avser tidsanvändning och måluppnående. Inspektörsteamet anser att uppföljningen av elevernas kunskaper i huvudsak fungerar bra men att det är viktigt för skolan att tillse att uppföljningen är lika ambitiös av skolans alla ämnen, exempelvis praktiskt - estetiska ämnen och samhällsorienterande ämnen.

Efter observation av undervisningen kan inspektörerna konstatera att ett timpanelöst synsätt med ett starkt målfokus har styrt utformningen av skolans arbetssätt. Av skolans scheman framgår att ämnena matematik, svenska och engelska är förlagda till morgonpasset varje dag. Eleverna arbetar i egen takt och får i hög utsträckning genomföra och planera sina arbetsuppgifter inom givna ramar och som betingsarbete. Inspektörerna konstaterar att denna del av undervisningen är läromedelsbunden. Förhållandet mellan självständigt arbete och kollektiva diskussioner kring matematiska och logiska begrepp kan vara en orsak till att eleverna har något lägre måluppfyllelse i matematik.

Den tematiska undervisningen är i huvudsak ämnesövergripande och kan innebära att eleverna under en hel termin arbetar med ett gemensamt tema på skolan. Vid planeringen av ett tema utgår lärarna från de nationella kursplanerna inom de naturvetenskapliga och samhällsvetenskapliga ämnena och formulerar

”ämnesmål” som är anpassade för de olika åldersgrupperna. Ämnet svenska vävs ofta in i temat. Inspektörsteamet anser att personalen på ett föredömligt sätt arbetar för att eleverna skall kunna uppfatta större kunskapsområden. Arbetssättet kan utvecklas ytterligare genom att innehållet i temaundervisningen i högre utsträckning utgår från kursplanernas mål att sträva mot och från problemformuleringar, som engagerar elever och tränar kritiskt tänkande.

Elever i behov av extra stöd får oftast detta inom klassens ram. Det åldersblandade arbetssättet avdramatiserar enligt personalen att elever arbetar med olika saker. Härigenom kan arbetsuppgifter individanpassas och eleverna kan i stor utsträckning arbeta utifrån sin egen nivå. Ofta arbetar lärarna i par vilket innebär att det individuella arbetet underlättas. Rektorn, som har specialpedagogisk kompetens, ingår som resurs i klasserna och ger specialpedagogiskt stöd. I elevvårdsplanen anges arbetsrutiner och metoder för att tillse elevers behov av extra stöd. Av planen framgår att elevvårdskonferensen ingår som en del i personalmötet.

I elevvårdsplanen anges att åtgärdsprogram skall upprättas om en elev befaras att inte nå målen i engelska, matematik och svenska. Åtgärdsprogram skall, enligt planen, också upprättas då elev har svårare social problematik eller då det anses att en elev är i behov av externt stöd. Åtgärdsprogrammen förvaras hos skolsköterskan. Enligt skolledningen fanns vid inspektionen upprättat ett åtgärdsprogram som avsåg social problematik. Lärarna anger i intervjuer att de åtgärdsprogram de känner till är muntliga överenskommelser som oftast görs i samband med utvecklingssamtalen. Inspektörerna konstaterar att det råder en osäkerhet om åtgärdsprogram och att formuleringarna i skolans elevvårdsplan inte är förenliga med de nationella styrdokumentet. Inte heller har åtgärdsprogram upprättats för elever som inte nått målen exempelvis i matematik.

Intervjuade elever anser att utvecklingssamtalen fungerar mycket bra, att man får tydlig information om kunskapsutvecklingen, att lärarna är ärliga och även uttrycker ”obehagliga” saker. Föräldrarna instämmer i detta och kompletterar med att utvecklingssamtalen är framåtsyftande och bidrar till att man får kunskap om skolans kunskapsmål.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att undervisningens uppläggning, innehåll och arbetsformer anpassas efter elevernas behov och att verksamheten har goda förutsättningar för att ge en utbildning som ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå svarar mot de kunskaper och färdigheter som grundskolan skall förmedla. Inspektörerna bedömer att skolans rutiner vid upprättandet av åtgärdsprogram inte är acceptabla samt att skolledningen bör tillse elevernas möjlighet att nå kunskapsmålen i skolans alla ämnen.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolans inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå målen för denna tillgodoses. Fristående huvudmän har motsvarande ansvar även om de inte alltid omfattas av riktlinjerna för det offentliga skolväsendet.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om den fristående skolan har en fungerande ledning och styrning av verksamheten och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen och för att värna enskilda elevers rätts-säkerhet.

Huvudman för skolan är Centrumskolan i Helsingborg AB med organisationsnummer 556457-5628. Styrelsen består av rektorn. Bolaget har hyresavtal med kommunen och hyr lokaler inom Fredriksdals friluftsmuseum. Skolan hyr dessutom lokaler för undervisning i idrott och hälsa i en närbelägen skola. Antal årsarbetare i bolaget är åtta. Skolans resultaträkning för verksamhetsåret 2002/2003 visar ett mindre underskott. Bolagets budget för innevarande år är i balans och bolaget förfogar förutom aktiekapitalet av en reservfond och fritt eget kapital. Inspektörerna bedömer att bolagets ekonomiska situation med nuvarande verksamhetsomfång är stabil.

Rektorn är utbildad lågstadielärare och speciallärare. Hon har 28 års yrkeserfarenhet som lärare och två år som platschef och som rektor inom kommunal skola. Hon har lett Centrumskolan sedan starten 1993. En av lärarna har av rektorn tilldelats biträdande skolledaruppgifter med speciellt ansvar för att leda det pedagogiska utvecklingsarbetet och skolans kvalitetsarbete.

Rektorn har ansvar för administration och ekonomi och tillsammans styr rektorn och biträdande rektorn det pedagogiska arbetet. Rektor undervisar en del av sin tjänst som speciallärare och är väl förtrogen med verksamheten. Rektor styr det pedagogiska arbetet genom den nära kontakten med personalen och täta diskussioner om arbetet samt genom personalmöten och medarbetarsamtal. Personalen ser henne som en tydlig chef, ”en samordnare av allt” och med en hög ambitionsnivå för att nå högsta möjliga kvalitet i arbetet. I samverkan med personalen, prövas, ifrågasätts och utvecklas skolans pedagogiska metod.

Skolverkets inspektörer konstaterar att rektorn på ett tillfredsställande sätt har tillsett att skolan har en fungerande arbetsplan. På personalmöten varannan vecka diskuteras i huvudsak pedagogiska frågor, planering och elevvård. Inspektörerna bedömer att det skapats en hög grad av konsensus inom personalgruppen kring de flesta verksamhetsfrågorna.

Rektorn tar tillsammans med lärarna ansvar för elevvårdsarbetet. En välskriven elevvårdsplan ligger till grund för elevvården. Inspektörerna konstaterar emellertid att rektorn inte tillsett att åtgärdsprogram upprättas i enlighet med författningarna (se avsnitt 4).

Det finns på skolan en ambition att utveckla det systematiska kvalitetsarbetet. Biträdande rektor skriver skolans kvalitetsredovisning efter diskussioner och samråd med personalen. I kvalitetsredovisningen, som följer Helsingborgs

kommuns mall, ingår som rubriker förutsättningar, mål, utvärdering, resultat och måluppfyllelse, arbetsformer och arbetssätt samt analys och slutsatser. Under rubriken resultat behandlas resultaten på de nationella ämnesproven, resultaten från Kvalitetsmätning 2003 samt beskrivs resultaten inom de prioriterade områdena. Inspektörsteamet bedömer att det på skolan finns god kunskap om kvalitetsarbetet och att detta är på väg att bli en del av verksamheten. I senaste kvalitetsredovisningen kan arbetet med skolans mål följas i avsnitten mål, åtgärder för att nå målen och resultat över måluppnåendet. I avsnitten "arbetsformer och arbetssätt" samt "analys och slutsatser" förlorar man den tidigare stringenta kvalitetsstrukturen och även om skolans resultat överlag är goda, saknas sista steget i kvalitetskedjan, "åtgärder för förbättring". Dessutom anser inspektörerna att målen i högre utsträckning bör vara av sådan karaktär att skolan kan utläsa i vilken mån de nationella målen för utbildningen uppnåtts. För att förbättra resultatmätningarna i detta hänseende har skolan nyligen börjat använda ett mätsystem (Compile Solutions), som är en webbaserad kvalitetsmätningss metod med enkäter som bygger på Skolverkets indikatorsystem (BRUK).

Avslutningsvis konstaterar inspektörsteamet att skolans administration, förvaring av journaler, kontroll och registrering av elevers frånvaro samt anställningsrutiner fungerar på ett tillfredsställande sätt.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att ledningen på skolan fungerar väl och att den visar ansvar för att tillgodose elevernas rätt till utveckling och utbildning. Skolans utveckling av kvalitetsarbetet är på god väg. Kvalitetsredovisningen saknar dock åtgärder för förbättring. Vidare kan skolans bedömningar av i vilken mån de nationella målen uppnåtts förbättras. Elevvårdsarbetet avseende rutiner för upprättandet av åtgärdsprogram har sådana brister att åtgärder är nödvändiga.

6. Tillgång till utbildning och omsorg

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för skolväsendet. En fristående skola skall vara öppen för alla barn och ungdomar som har rätt till utbildning i motsvarande skolform i det offentliga skolväsendet.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som förutsätts i skollagens bestämmelser. Även principerna för intagning och informationen om möjligheter till utbildning behandlas.

Centrumskolan är öppen för alla. Intagning sker med förtur för barn med syskon på skolan och efter anmälningsdatum. Skolan tar in 10 sexåringar per år och har 30-50 barn i kö till sin förskoleklass under åren 2005-2008.

Skolan följer timplan för obligatoriska skolväsendet och erbjuder den garanterade undervisningstiden motsvarande årskurs 1-6.

Skolan tillhandahåller kostnadsfri skolhälsovård genom ett avtal med Helsingborgs kommun.

Eleverna erbjuds språkval i tyska, franska, spanska samt engelska, svenska och teckenspråk. Språkvalet är förlagt till en närliggande kommunal skola.

Fyra elever har modersmålsundervisning. Denna anordnas på skolan eller i samarbete med närliggande kommunal skola.

Föräldrarna betalar in 100 kr per termin för att ”i samband med utflykter förgylla tillvaron”. För övrigt är undervisningen kostnadsfri.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörsteamet att skolans verksamhet avseende tillgång till utbildning och omsorg ryms inom skolans tillstånd att bedriva undervisning samt att eleverna vid Centrumskolan ges tillräckliga möjligheter till individuella val enligt författningarna. Inspektörerna vill påpeka att det är viktigt att skolledningen ser över skolans rutiner vid exkursioner för att tillse att undervisningen är avgiftsfri och att endast enstaka inslag, som kan föranleda en obetydlig kostnad, förekommer.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Utbildningen skall vara avgiftsfri.

Vid inspektionen granskas dessa och andra förutsättningar för att bedriva en utbildning av god kvalitet. Även skolans ekonomiska stabilitet och de långsiktiga förutsättningarna för verksamheten behandlas.

Lärarna på skolan har lärarbehörighet för den undervisning de skall bedriva. Hos några av lärarna är behörigheten kompletterad med montessoripedagogisk utbildning. Skolan har personal med pedagogisk utbildning för elever i behov av särskilt stöd. I Kvalitetsmätning 2003 anger 100 procent av eleverna och föräldrarna att lärarna på Centrumskolan är kompetenta, kunniga och engagerade.

Tillgången och kvaliteten på läromedel är god. Ett litet skolbibliotek finns men har enligt eleverna för få böcker. Litteratur och undervisningsmateriel är i huvudsak placerat i klassrummen. Ett antal datorer finns där eleverna via Internet kan hämta information.

Lokalerna är gamla men välvårdade och elevernas studiemiljö liksom skolans utemiljö är mycket trivsamt. Möjligheten att ge utrymme för gruppdelningar och genomförandet av laborativa arbetsmoment finns i begränsad omfattning. För undervisningen av trä och metallslöjd är utrymmet litet, men slöjdläraren tillser genom sitt arbetssätt att kursplanernas mål uppfylls. Skolans möjlighet att ta emot elever med funktionsnedsättning bedöms av inspektörerna i dagsläget vara mindre god.

I skolans fortbildningsplan anges att skolans princip är att tillmötesgå personalens behov och intresse för löpande fortbildning. Den pedagogiska personalen erbjuds att delta i seminarier, föreläsningar av gemensamt intresse ungefär två gånger per termin. Centrumskolans personal deltar även i Helsingborgs kommuns fortbildningar då denna möjlighet erbjuds skolan. Inspektörerna saknar i fortbildningsplanen en tydlig koppling mellan skolans utvecklingsmål och fortbildningsinsatserna.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att skolans materiella och personella resurser är goda och att huvudmannen följer författningarnas krav avseende resurser.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Centrumskolan övergripande är av mycket god kvalitet.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- kunskapsuppföljningen av skolans alla ämnen,
- kursplanernas mål att sträva mot så att undervisningens fokus inte enbart riktas mot mål att uppnå,
- det systematiska kvalitetsarbetet så att kvalitetsredovisningen blir ett redskap i skolans utvecklingsarbete för att förbättra uppnåendet av de nationella målen samt
- avgiftsfri utbildning vid studieresor.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Rektor har inte tillsett att åtgärdsprogram utarbetas för samtliga elever i behov av särskilda stödåtgärder (1 a kap. 5 a § förordning om fristående skolor).
- Kvalitetsredovisningen saknar åtgärder för förbättring (1 – 3 §§ förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet).

Datum	Ort
2004-10-08	Lund

Per Ingvar de la Motte
Ebba Svartz